

Eduskunnan Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

HE 182/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta

1. Lausunnon antaja

Suomen Rauhan- ja Turvaajaliitto ry (jäljempänä: SRTL) on suomalaisten sotilaalliseen ja siviilikriisinhallintaan osallistuneiden henkilöiden etujärjestö, kriisinhallinnan kokemusasiantuntija sekä maanpuolustus- ja reserviläisjärjestö. SRTL osallistuu kokonaisturvallisuuden tukemiseen sekä tekee puoluepoliittisesti ja ideologisesti sitoutumatonta rauhantyötä ja välittää sitä koskevaa luotettavaa tietoa, pitää huolta sotiemme veteraaneista ja heidän perinnöstään sekä edustaa maamme kaikkia veteraaneja Maailman Veteraanijärjestössä. Suomalaisia on vuodesta 1956 osallistunut eri rauhanturvaamis- ja kriisinhallintaoperaatioihin noin 50 000 henkilöä.

SRTL:lla on 32 jäsenyhdistyksessään noin 6 000 henkilöjäsentä, jotka ovat sotilaallisen ja nykyisin myös siviilikriisinhallinnan veteraaneja. SRTL toimii yhteistyössä muiden veteraani- ja maanpuolustusjärjestöjen kanssa.

SRTL kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa Hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta ja toteaa kunnioittavasti seuraavaa.

2. Aikaisempi lausunto ja yleistä

SRTL on 21.4.2021 Lausuntopalvelu.fi-palvelussa antanut Puolustusministeriölle lausunnon asevelvollisuuslain ja naisten vapaaehtoista asepalvelusta koskevan sääntelyn uudistamista koskevasta työryhmän mietinnöstä.

Tänä vuonna tulee joulukuussa kuluneeksi 65 vuotta ensimmäisten suomalaisten rauhanturvaajien lähdöstä Suezille sekä 30 vuotta ensimmäisten naisten lähdöstä Suomesta rauhanturvaamistehtäviin. Kaikkiaan suomalaisia miehiä ja naisia on osallistunut operaatioihin puolustusvoimien palkatusta henkilöstöstä ja reserviläisistä sekä erikseen nimetyistä asepalvelusta suorittamattomista henkilöistä yli 50 000 lähtijää. Parhaimpina vuosina Suomesta on ollut lähes 2 000 henkilöä eli melkein lain sallima enimmäismäärä sotilaallisissa kriisinhallintatehtävissä ja Suomea onkin aikaisemmin kutsuttu ”rauhanturvaamisen suurvallaksi”.

3. Lausunto työ- ja tasa-arvovaliokunnalle

Yleistä

SRTL haluaa kiinnittää Eduskunnan työ- ja tasa-arvovaliokunnan huomiota Hallituksen esityksessä erityisesti seuraavaan.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta, jolla korvattaisiin samanniminen voimassa oleva laki. Uudistuksen tarkoituksena on muun ohella saattaa naisten vapaaehtoista asepalvelusta koskeva lainsäädäntö perustuslain vaatimusten mukaiseksi ja samalla muutenkin lakiteknisesti ajantasaiseksi.

SRTL:n mielestä Hallituksen esitys on yleisesti ottaen laadittu hyvin huomioon ottaen tarpeet naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annettujen säännösten muuttamiseksi. Erityinen huomio tulisi kuitenkin kiinnittää ajantasaisen tiedon välittämiseen ja naisten asepalveluksen esilletuomiseen yhtenä varteenotettavana vaihtoehtona naisille osallistua maanpuolustukseen.

Edellä viittaamaamme Puolustusministeriön työryhmän toimeksiantoon sisältyi tehtävänä selvittää myös muut naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain sekä asevelvollisuuslain muutostarpeet ja valmistella ehdotus tarvittaviksi säädösmuutoksiksi. Työryhmän toimeksiannosta oli rajattu pois sellainen asevelvollisuusjärjestelmän ja naisten vapaaehtoisen asepalveluksen laajempi kehittäminen, jota arvioidaan valtioneuvoston 5.3.2020 asettamassa parlamentaarisessa komiteassa.

SRTL toteaa, että Puolustusministeriön työryhmä ei ollut tarkastellut mahdollisia tarpeita kehittää Porin prikaatissa kansainvälisiä kriisinhallintatehtäviä varten annettavaa koulutusta, johon osallistuu myös vapaaehtoista asepalvelusta suorittavia naisia. Asevelvollisille tai naisten

vapaaehtoiseen palvelukseen osallistuville annettavan koulutuksen sisällön kehittäminen ei sisältynyt työryhmän varsinaisiin tehtäviin. Siten tarpeellisia säännösmuutoksia ei sisälly myöskään Hallituksen esitykseen.

Edellä olevan perusteella haluamme korostaa seuraavaa.

Naiset rauhantyössä ja kriisinhallintatehtävissä

YK:n turvallisuusneuvosto hyväksyi jo vuonna 2000 ”Naiset, rauha ja turvallisuus” -päättöslauselman, jonka täytäntöönpanoon jäsenvaltiot, myös Suomi, ovat sitoutuneet.

Tällä hetkellä naisten osuus Suomen kansainvälisiin sotilaallisiin kriisinhallintatehtäviin lähetettävistä sotilaista on noin viisi prosenttia. SRTL:n tavoitteena on, että määrä kaksinkertaistuisi lähivuosina.

Naisten määrä sotilaallisessa kriisinhallinnassa on siis varsin vähäinen, ja sen lisäämiselle on tarvetta. Naisia tarvittaisiin kriisinhallintaoperaatioihin enemmän joka osa-alueelle, mutta erityisesti operatiivisiin tehtäviin.

Naisia tarvitaan yleisesti kriisinhallintatehtävissä etenkin maissa, joissa kulttuuri tai uskonto estää kanssakäymisen miesten sekä paikallisten naisten ja lasten välillä. Näissä maissa miehet ovat päättävässä asemassa perheessä, suvussa, heimossa ja suuremmissa yhteisöissä, mutta kriiseissä kärsivät usein eniten nimenomaan naiset ja lapset. Naissotilailla on tällaisissa kulttuuriympäristöissä paremmat edellytykset toimia vuorovaikutuksessa naisten ja lasten kanssa.

Utin jääkärirykmentti on alkanut kouluttaa ”naisten erikoisjoukkoja”, joita voitaisiin käyttää myös kriisinhallintatehtävissä. Tarpeeseen lisätä naisten osuutta operatiivisissa kriisinhallintatehtävissä vastaa osaltaan myös tämä tuleva uusi erikoisjoukkoreservi. Näin voidaan monipuolistaa erikoisjoukon osaamista ja parantaa sen suorituskykyä. Naisten mahdollisuutta osallistua asepalveluksensa aikana erikoiskoulutukseen sekä niihin hakeutumista tulisikin kehittää.

Naishakijoita kriisinhallintatehtäviin on ollut vuosittain vain noin 100–200, ja vuonna 2020 määrä oli noin 10 prosenttia kaikista hakijoista.

Viime aikoina on julkisuudessa keskusteltu siitä, pitäisikö asevelvollisten kutsunnat laajentaa koskemaan myös naisia. SRTL:n mielestä kutsunnat ovat erittäin hyvä mahdollisuus tuoda oikeaa tietoa maanpuolustuksesta ja asepalveluksesta, tehdä vaihtoehto tiettäväksi ja sitä kautta motivoida halukkaita hakemaan asepalvelukseen sekä tietysti hyvin tärkeänä asiana

mahdollisuus tuoda esiin suomalaista kriisinhallintaa ja -osaamista sekä asepalveluksen merkitystä hakeuduttaessa kriisinhallintapalvelukseen.

SRTL:n mielestä naisten valintatilaisuutta ja kutsuntoja sekä vapaaehtoista asepalvelusta tulisikin kehittää niin, että erityisesti myös kriisinhallintatehtäviin voitaisiin tulevaisuudessa lähettää enemmän naisia vastaamaan naisten lisääntyneeseen tarpeeseen sotilaallisissa kriisinhallintatehtävissä.

Suomen Rauhan turvaajaliitto ry

Mauri Koskela
Puheenjohtaja